

Arthur Schnitzler

1862–1931

A századforduló császárvárosának zenére szomjas és betűre-látványosságra éhes polgárait a *Strauss*-dinasztia melódiai és *Arthur Schnitzler* novellái-színművei szórakoztatták leginkább. Bécsnek mindig erősebb oldala volt a zene, mint az irodalom, és ez a fentiek összevetéséből is kitűnik, ám nagyszüleink egyik kedvencéből mégis maradt annyi az ismerősen hangzó nevén túl, hogy az orvos-írók számbavételekor ne mulasszuk el felidézni.

Johann Schnitzler dr. laryngológus egyetemi tanár első fiaként 1862. május 15-én született Bécsben. A gyermek korán jelentkező irodalmi hajlamát édesanyjától, *Louise Markbreitertől* örökölte — mint ahogy általában lenni szokott. Kilenc éves korában már drámával kísérletezik. Az akadémiai gimnázium elvégzése után azonban a pályaválasztásnál már apját követi. Az egyetemi promóció után az *Allgemeine Krankenhaus* belgyógyászatán lett másodorvos *Standtardtner* mellett, majd *Meynert* pszichiátriáján és *Neumann* bőrosztályán dolgozott.

1888–1891 között tanulmányutat tett Londonban, Párizsban és Koppenhágában. Onnan hazatérve apja klinikájára került, és hármassban *M. Hajeckkel* kiadják a *Klinischer Atlas der Laryngologie c.* tankönyvet. Önálló tanulmánya: *Über funktionelle Aphonie und ihre Behandlung durch Hypnose und Suggestion* (1889-ben jelent meg), ami a szakma iránti érdeklődésnek bizonyítéka. Ismert orvosként kezdett levelezni a bécsi impresszioniz-

mus irodalmi vezérével, *Hugo von Hofmannstahl* költővel, ami csak ez utóbbi halálával szakadt meg. Apja halála után 1893-ban elhagyja a klinikát és magánrendelőt nyit (szerény jövedelemmel), hogy kööttség nélkül legyen ideje a már gyülemelő élmények megírására.

Első színpadi zsengejét az Anatol-ciklusból a Bad Ischl-i színház mutatta be — kevés sikerrel. Anatol úr afféle bécsi Esti Kornél, különcség, magány és sziporkázó elmésség.

Jobban odafigyelt a közönség a Libelei bemutatójára, amelyet már a bécsi Burgtheater tűzött műsorra *Giuseppe Giacosa* Rechte der Seele c. egyfelvonásosával együtt.

A siker felé vezető út elején ismerkedett meg *Otto Brahm* igazgatóval, aki 1904-ig a berlini Deutsche Theatert, majd 1912-ig a *Lessing*ről elnevezett színházat vezette. A nagy tapasztalatú direktor barátian kalauzolta a fiatal színpadi szerzőt és legtöbb darabját ő segítette „deszkára”.

Az Anatol-ciklusból való *Die Frage an das Schicksal*, a lipcsei színház bemutatásában már hátrározottan kedvezőbb visszhangot váltott ki.

Életének nagy élménye volt az akkori színházi világ fejedelmének, az északi komor óriásnak, *Henrik Ibsen*nek a meglátogatása 1896-ban. Az első sikerek után úgy tűnt, hogy az osztrák és németországi színházak korlátlan lehetőséget biztosítanak az egyre gyakrabban jelentkező szerzőnek, azonban erre Berlin rövidesen rácaffolt. A francia forradalomról szóló, s azóta is talán leginkább olvasott darabját: *A zöld kakadú* a cenzúra betiltotta.

Novellagyűjteménye: *Die Frau des Weisen*, 1899-ben jelent meg. Termékenysége imponáló. A kiváló költő, *Hofmannstahl* írta darabjairól: „Schnitzler darabjai tökéletes színpadi művek, hibátlan szerkesztés, lebilincselő és szórakoztató lát-

